

Balatoni Regionális Történeli Kutatóintézet,
Könyvtár
és
Kálmán Imre Emlékház

Állományvédelmi és Műtárgyvédelmi Terv.
2018-2021.

Készült: 2018. december 5.

Készítette:

Laki Judit
igazgató

Balatoni Regionális és Történeti Kutatóintézet, Könyvtár
és
Kálmán Imre Emlékház

Állományvédelmi és Műtárgyvédelmi Terv

2018.

Jogsabályi háttér

376/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a muzeális intézmények működési engedélyéről 1. §
E rendelet 2. pontja: az *állományvédelem szempontjainak megfelelő tér*: a kulturális javak tárolására és kiállítására alkalmas, műtárgyakra káros anyagot nem tartalmazó levegőjű, szabályozott, egyenletes hőmérsékletű, páratartalmú és megvilágítottágú tér, amely a megelőző állományvédelem feladatainak ellátásához szükséges pára-, hő- és fénymérő eszközökkel ellátott, biológiai kártevőktől mentes, és lehetővé teszi a kulturális javak biztonságos megőrzését és mozgatását.

51/2014. (XII. 10.) EMMI rendelet a múzeum, valamint az országos szakkönyvtár és a megyei könyvtár éves munkatervéhez szükséges szakmai mutatókról

A Balatoni Regionális Történeti Kutatóintézet, Könyvtár szerves részét képező Kálmán Imre Emlékház a 376/2017. (XII. 11.) a muzeális intézmények működési engedélyéről szóló kormányrendelet 3. §. megfelelően **Közérdekű muzeális gyűjtemény** formájában végzi tevékenységét. A jogszabályi előírások alapján végzi tevékenységét, és a rendelet alábbi pontja szerint alakította ki a helyiségeit:

a) a muzeális intézményt befogadó épületben az állományvédelem szempontjainak megfelelő, állandó kiállítás bemutatására alkalmas kiállító helyiséget és gyűjteményi raktárt alakított ki, valamint az épületet mechanikus vagy elektronikus védelemmel látta el.

A műtárgyvédelmi és állományvédelmi terv célja

Az intézmény tulajdonában levő, és kerülő különböző műtárgyak, dokumentumok környezetének megfelelő kialakítása a raktári helyiségekben és a kiállítási termekben. A felmerülő, fellépő károsító tényezők elhárítása.

A múzeumi munka egyik legfontosabb szakterülete a műtárgyvédelem. Ez a kulturális javak megóvását jelenti. Célja a muzeális emlékek történeti, művészi és tudományos értékeinek minél hosszabb időre való megőrzése. Az állományvédelem sikerének tényezői: a megfelelő és biztonságos tárolási és kiállítási körülmények biztosítása, és a tárgyak szakszerű kezelése.

Műtárgyvédelem

Az intézmény restaurátor szakembert nem foglalkoztat. Az elvégzendő restaurálási, műtárgymegóvási munkákat megbízás alapján külső szakember végzi. Az intézmény muzeológus és könyvtáros szakemberei feladatai közé tartozik az állományvédelem és állagának óvása.

A muzeológus szakembereknek a kiállító termekben és a gyűjteményi raktárban műtárgykörnyezetének folyamatos javítása és a preventív állományvédelem fokozása.

Állományvédelem

Az állományvédelmi szempontok érvényesülnek mind a Könyvtár, mind a Kálmán Imre Emlékház gyűjteményét nézve. A Balatoni Regionális Történeti Kutatóintézet, Könyvtár is rendelkezik, elsősorban papír alapú eredeti dokumentumokkal. Kéziratos naplókkal, füzetekkel, fotókkal, képeslapokkal, szóróanyagokkal, plakátokkal. Birtokában vannak még olyan tárgyak, elsősorban használati eszközök melyek a település, a Balaton különböző koraiból származnak.

A Kálmán Imre Emlékház külön épületben található. Ezen intézmény őrzi Kálmán Vera és Kálmán Imre rokonai által adományozott hagyatékot az operettszerző életéből. Ezek papíralapú dokumentumok, személyes használati tárgyak, bútorok, hangszerek. A hagyatékot kiegészítik plakátok, grafikák, műsorfüzetek és egyéb kiadványok.

Az Emlékház másik jelentős gyűjteménye a képzőművészeti gyűjtemény, melyben több, mint 300 festmény és grafika található, többek között olyan jelentős alkotóktól. A képzőművészet mellett számos kisplasztika egészíti ki a gyűjteményt.

Kálmán Imre Emlékház állandó kiállításának műtárgyainak védelme

Az állandó kiállítás tárgyainak száma és összetétele csekély mértékben változik. A bútorok, a személyes értékek, hangszerek nem kerülnek ki a kiállítási anyagból. Változtatásokat a papír alapú kiállítási anyagokon eszközölnek a muzeológus munkatársak.

Állandó kiállítás optimalizálása:

- A kiállítási tér klimatikus viszonyainak a megoldása, hőmérséklet és páratartalom szabályozása.
- Kiállítótermek ablakainak UV fóliázása.
- A kiállítást prezentáló tárlók cseréje műtárgyvédelmi szempontból is korszerűbb, modernebb tárlókra.
- A megelőző műtárgyvédelmi szempontokat figyelembe véve a tárgyak megvilágítása.

Ideiglenes kiállítási terület

Az ideiglenes kiállítóterek számos művészeti ág képviselői mellett, történeti és helytörténeti bemutatóknak ad helyet. A három falbeugrásokkal elválasztott termek különböző méretűek. Ablakméretei megegyeznek az állandó kiállítás termeinek az ablakméreteivel.

Teendők:

- Falfelületek tisztító és esztétikai festése.
- UV fóliák ablakra helyezése.
- A kiállítási tér klimatikus viszonyainak a megoldása, hőmérséklet és páratartalom szabályozása.
- Képsínek modernizálása.
- Képeket megvilágító korszerű UV fényforrások beszerzése.

Raktáron levő műtárgyak preventív műtárgyvédelme

A Kálmán Imre Emlékház anyagát a zeneszerző életéhez kapcsolódó számos fénykép, műsorfüzet és plakát alkotja, amelyek állományvédelmi elhelyezése jelenleg nem tökéletes.

Az épület története során több funkciót látott el. Az épületben belső átalakításkor nagyobb munkálatok nem történtek, így nem szenteltek elég figyelmet a műtárgyraktár megfelelő kialakítására. A raktár a közepes méretű.

Jelenleg a fényképek savmentes papírba és dobozokban vannak elhelyezve, de tárolásukra a jelenlegi szekrény nem alkalmas.

Ezekon kívül számos személyes tárgy és irat is a gyűjtemény része. Az itt felsorolt tárgyak kisebb hányada az állandó kiállítás részei, ahol jól záródó, de régi típusú favitrinekben kaptak helyet. Nagyobb számban a raktárba kerültek elhelyezésre.

Ugyanebben a műtárgyraktárba kerültek elhelyezésre a képzőművészeti gyűjteménye, festmények, grafikák és kisebb méretű szobrok és kisplasztikák. Jelentős művészek alkotásait tudhatja magáénak az intézmény.

Alapkövetelmény, hogy a raktárakban a tárgyak oly módon kerüljenek elhelyezésre, hogy azok a leltárkönyvek és más segédletek alapján visszakereshetők legyenek. Az együvé tartozó tárgyegyüttesek szintén egy helyre kerültek elhelyezésre.

A műtárgyraktárban a festmények túlnyomó része dexion-Salgó polcokon került elhelyezésre. A képek jelenlegi csomagolásán jelölve lettek a leltárszámok. A kisplasztikák polcokon, és üveges vitrinben vannak.

A tárgyak mozgatását a mozgatási napló rögzíti. Képzőművészeti alkotások esetében ezt kiegészíti a műtárgykölcsönzési szerződés, biztosítás is.

Teendők a műtárgyvédelmi raktár területén:

- Hőmérséklet és páratartalom szabályozása.
- Raktári ablakok UV fóliázása.
- Raktári gyűjtemény bútorainak cseréje a műtárgyvédelmi szempontból megfelelő bútortokra.
- Megfelelő tárolószekrények beszerzése, melyek alkalmasak fényképek, nagyobb méretű plakátok, szöveggönyvek, grafikák elhelyezésére.
- Raktári nyílászáró hőszigetelése.
- Fényvédelmi szempontból korszerű UV és IR sugarakat kiszűrő szórt, hideg fényű fényforrások felszerelése a mostaniak helyett.
- A gyűjteményi raktárban elhelyezett festmények befedése molinó vászonnal.
- Savmentes, több méretű tárolók folyamatos beszerzése.
- Védőkesztyűk használata az anyagok kezelése során.
- Éven egy alkalommal általános raktárellenőrzés.
- A gyűjteményraktár ablakainak szúnyoghálós védelme.
- Rendszeres, szakszerű takarítás.

Balatoni Regionális Történeti Kutatóintézet, Könyvtár állományába bekerülő tárgyak, papíralapú tárgyak védelme

Az intézménybe többségében papír alapú eredeti dokumentumok kerülnek. Ezek külön leltározásra kerülnek a történeti leltárkönyvbe, elkülönítve a helytörténeti dokumentumoktól.

- A bekerülő dokumentumok feltöltésre kerülnek a múzeumi adatbázisba.
- Az eredeti dokumentumok kezelése folyamán külön eljárás érvényesül.
- Állagmegóvásuk védelmére külön bélyegző, bélyegzőpárna, íróeszközt használ az erre a feladatra kijelölt munkatárs.
- Az anyag a szabályok alapján kerül jelölésre.
- Savmentes tárolóanyagba téve, zárt helyre kerül.

Állományvédelmi – műtárgyvédelmi teendők:

- Képeslap-, fényképtároló szekrény beszerzése.
- Térképszekrény az plakátot, és nagy méretű hirdetések, térképek elhelyezésére.
- Savmentes, több méretű tárolók folyamatos beszerzése.
- Védőkesztyűk használata az anyagok kezelése során.

Az állomány-és műtárgyvédelmi tervben feltüntetettek megvalósítása függ a pénzügyi háttértől. Az intézmény a következő évi költségvetésében mindig szerepeltet állományvédelmi és műtárgyvédelmi költségeket.

Mivel nem foglalkoztatunk műtárgyvédelmi szakembert és restaurátort sem, így a felmerült problémákat megfelelő kompetenciájú szakemberek megbízások alapján látják el.

